

Еймър Тауълс

МАГИСТРАЛА „ЛИНКЪЛН“

София, 2023

Преводът е направен по изданието:

Amor Towles

THE LINCOLN HIGHWAY

Published in 2021 by Viking Penguin, a member of Penguin Group (USA) Inc.

Copyright © 2021 by Cetology, Inc.

Map based on an original design by Alex Coulter.

Image copyright © Photo by Edward Hausner/The New York Times/ Redux

All rights reserved.

С изключение на историческите личности и факти, споменати в книгата, всички действащи лица, събития и места, описани в нея, са плод на художествена измислица и каквото и да било съвпадение с реално съществуващи хора, учреждения, събития или места е напълно случайно.

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Галина Величкова, превод, 2023

© Татяна Йович, оформление на корицата, 2023

ISBN 978-619-01-1315-7

ЕЙМЪР ТАУЪЛС

Магистрала
„ЛИНКЪЛН“

Превод от английски
Галина Величкова

СЕРИЯ „КРАСНОГЛЕД“

- „Творци на съвпадения“, Йов Блум
„Един аристократ в Москва“, Еймър Тауълс
„Еротични истории за пенджабски вдовици“, Бали Каур Джасвал
„Жените, които купуват цветя“, Ванеса Монфорт
„Парижката квартира“, Гийом Мюсо
„Люляковите момичета“, Марта Хол Кели
„Между небето и Лу“, Лорен Фуше
„Изгубени кучета и самотни души“, Люси Дилън
„Момичето и нощта“, Гийом Мюсо
„Сто парченца от мен“, Люси Дилън
„Момичето, което някога познаваше“, Треиси Гарвис Грейвс
„Жените в замъка“, Джесика Шатък
„Тайният живот на писателите“, Гийом Мюсо
„Предопределени един за друг“, Мади Доусън
„Библиотекарката от Аушвиц“, Антонио Итурбе
„Проект *Истина*“, Клеър Пули
„Войната на Хана“, Джан Елайсбург
„Децата от Бхут базар“, Дипа Анаппара
„Последният влак за Лондон“, Мег Уейт Клейтън
„Животът е роман“, Гийом Мюсо
„Чаеното момиче“, Лиза Сий
„Изгубени рози“, Марта Хол Кели
„Да убиваш осъзнато“, Карстен Дусе
„Вода за цветята“, Валери Перен
„Непознатата от Сена“, Гийом Мюсо
„Правилата на доброто възпитание“, Еймър Тауълс
„Уроци по химия“, Бони Гармъс
„Островът на морските жени“, Лиза Сий
„Пазителката на истории“, Сали Пейдж
„Анжелик“, Гийом Мюсо
„Забравените в неделя“, Валери Перен
„Магистралата *Линкълн*“, Еймър Тауълс

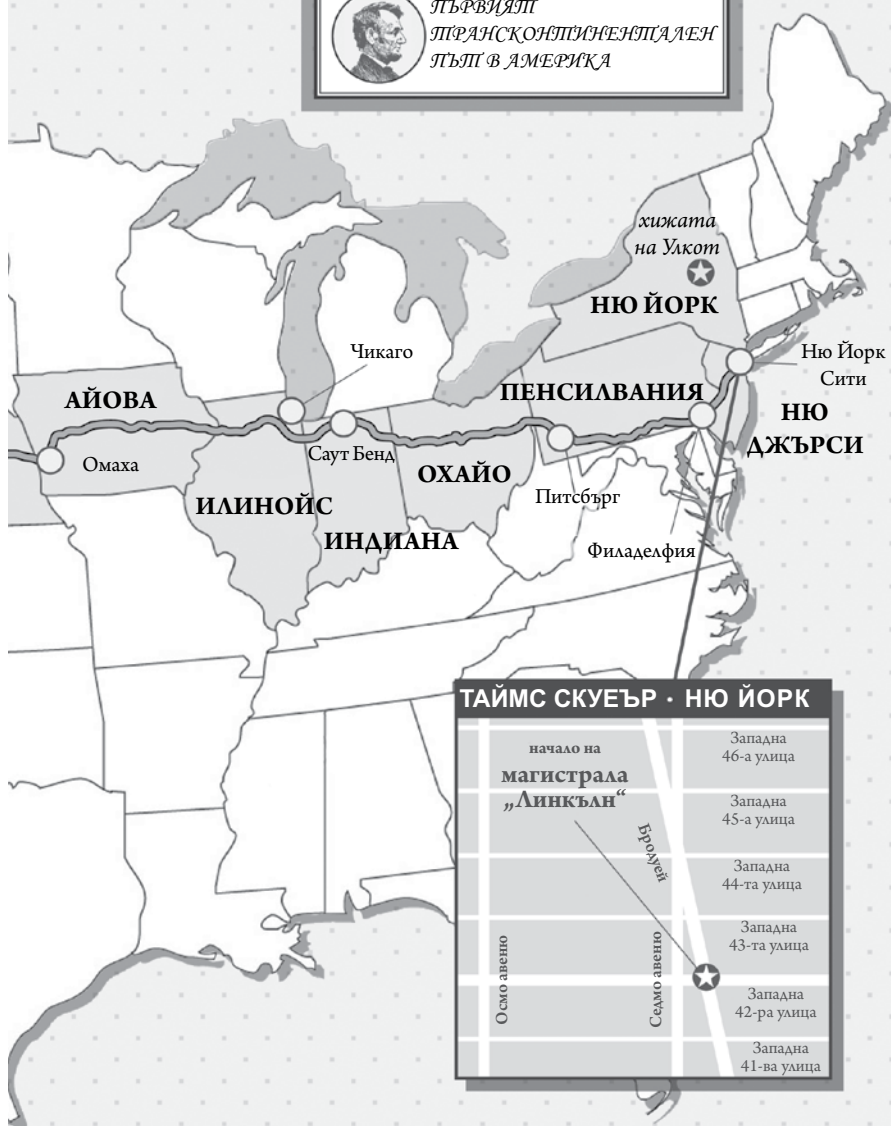
На брат ми Стокли и сестра ми Кимбро

МАГИСТРАЛА
Линкълн
Първата магистрала, която
прекосява цяла Америка

ПЪРВИЯТ
ТРАНСКОНТИНЕНТАЛЕН
ПЪТ В АМЕРИКА

ТАЙМС СКУЕЪР · НЮ ЙОРК

начало на магистрала „Линкълн“	Западна 46-а улица
	Западна 45-а улица
	Западна 44-та улица
	Западна 43-та улица
Осмо авеню	Западна 42-ра улица
	Западна 41-ва улица

Бродуей

Седмо авеню

Вечер е и равнината
пищна е и мрачна, и все затихнала;
земята, прясно разорана, от тук и до безкрая
чернее натежала, от сила и от злост пращи;
растат житата, плевелите с тях растат,
коне опъват жили, мъжете изнемогват;
а пътищата дълги са и пусти,
на залеза унилите огньовете избледняват,
небето вечно е и вечно безответно.
А срещу всичко туй е само младостта...

из „Пролет в прерията“, Уила Катър

10

— • —

Събота, 12 юни 1954 г.

ЕМЕТ

12 юни 1954 година.
Пътуването от Салина до Моргън продължи три часа, а Емет през повечето време не обели и дума. Отначало – първите стотина километра – надзирателят Уилямс правеше опити да води приятелски разговор. Разказа няколко случки от детството си, когато още живеел в някакъв източен щат, и поразпита Емет за детството му във фермата. Но тъй като повече нямаше да се видят, Емет не виждаше смисъл точно сега да се опознават дотолкова. Затова, щом прекосиха границата между Канзас и Небраска и надзирателят пусна радиото, Емет извърна поглед и загледа безкрайната прерия през прозореца; беше потънал в собствените си мисли, които изобщо не желаше да споделя.

Когато приближиха разклона на около осем километра от градчето, Емет посочи с пръст към предното стъкло и каза:

– На следващия разклон вдясно. Къщата е бяла, на шест-седем километра по този път.

Надзирателят намали и зави вдясно. Подминаха първо имота на Маккъскър, после и на Андерсън с двата еднакви огромни червени обора. И ето че само след няколко минути вече виждаха къщата на Емет до малката дъбова горичка на трийсетина метра от пътя.

За Емет всички къщи в тази част на страната изглеждаха така, сякаш бяха паднали от небето. Къщата на семейство Уотсън оба-

че сякаш се беше приземила по-твърдо. Покривът беше хлътнал от двете страни на комина, а дограмите на прозорците се бяха разкривили така, че половината прозорци не можеха съвсем да се отворят, а другата половина – да се затворят. При други обстоятелства щяха да видят и как боята по дъсчения обков се е олющила. Но щом стигнаха на трийсетина метра от алеята, надзирателят отби встрани от пътя и все още стиснал волана, заговори:

– Емет, трябва да ти кажа нещо, преди да завием по вашата алея.

Това, че надзирателят Уилямс имаше да каже нещо, не беше кой знае каква изненада. Когато Емет за пръв път пристигна в Салина, надзирател беше някакъв здравеняк от Индиана, Акърли, който не си правеше труда да хаби думи за съвети, които много по-лесно се възприемат, ако са предоставени със сопа. Но надзирател Уилямс беше човек със съвременни разбирания, магистърска степен и добри намерения, както и с портрет на Франклин Делано Рузвелт, окачен на стената зад бюрото му. Идете и разбиранията си беше заимствал от многото прочетени книги и дългогодишния опит, а и разполагаше с богат запас от думи, които лесно превръщаше в поучения.

– За някои от младите мъже, които попадат в нашата сфера на влияние, независимо каква серия от случки и събития ги е довела дотам, Салина е едва първата крачка от едно дълго пътуване сред дебрите на живот, изпълнен с неприятности. Това са момчета, които в детството си не са получили кой знае колко ясна представа за доброто и злото и затова не виждат особен смисъл първа да се научават да ги различават. Няма значение какви ценности и амбиции се опитваме да насадим у тях, защото още в мига, в който се измъкнат от полезрението ни, най-вероятно ще ги захвърлят и забравят. Колкото и да е тъжно, въпрос на време е тези момчета да се озоват или в изправителния център в Топека, или на някое още по-ужасно място.

Надзирателят се обърна към Емет и продължи:

– Опитвам се да кажа, Емет, че ти не си от тях. Познаваме се отскоро, но виждам какво време за съвестта ти е смъртта на онова момче. Никой не смята, че това, което се е случило она-

зи нощ, е породено от злоба или че е показателно за характера ти. Това е било просто уродливата обратна страна на монетата, която наричаме „шанс“. Но като цивилизовано общество ние изискваме всеки, дори и тези, които непредумишлено са причинили нещастие другиму, да понесе определени последствия. И тези последствия, разбира се, са отчасти за удовлетворението на онези, които са най-тежко наранени от нещастieto – като семейството на онова момче. Но изискваме също изкуплението да е от полза за този, който се е превърнал в оръдие на злата съдба. За да може и той да получи възможност да изплати дължимото, да намери утеха, да получи усещането, че е изкупил вината си, за да може след това да отгърне нова страница. Разбираш ли ме, Емет?

– Разбирам, господин Уилямс.

– Радвам се. Зная, че сега трябва да се погрижиш за брат си и че вероятно бъдещето, което неизменно ще те връхлети, ти се струва плашещо. Но ти си умен млад мъж и имаш цял живот пред себе си. Вече изплати напълно дълговете си и се надявам, че ще се възползваш от свободата си по най-добрия начин.

– Точно това смятам да направя, надзирател Уилямс.

И точно в този момент Емет говореше напълно искрено. Беше съгласен с повечето от нещата, които каза надзирателят. Той знаеше – и още как! – че целият му живот беше пред него; знаеше и че трябва да се грижи за брат си. Знаеше също и че е бил оръдие в ръцете на злата съдба, а не причина за нещастieto. Но не беше съгласен с това, че е изплатил напълно дълговете си. Защото нямаше значение доколко случилото се е било въпрос на лош късмет: щом със собствените си ръце си докарал земните дни на друг човек до края им, значи, за да докажеш на Всевишния, че си заслужил милостта Му, трябва да платиш висока цена, много висока, най-малко с остатъка от живота си.

Надзирателят отново включи на скорост и зави в алеята на семейство Уотсън. Пред верандата имаше паркирани две коли – един седан и един пикап. Надзирателят паркира до пикапа. Когато двамата с Емет излязоха от колата, висок мъж с каубойска

шапка в ръка излезе от предната врата и слезе от верандата да ги посрещне.

– Здравей, Емет.

– Здравейте, господин Рансъм.

Надзирателят протегна ръка към мъжа и се представи:

– Уилямс, надзирателят. Благодаря, оценявам жеста, че ни посрещате.

– Не е кой знае какъв жест, господин Уилямс.

– Доколкото разбирам, познавате Емет от доста време, нали така?

– От деня, когато се роди.

Надзирателят сложи ръка на рамото на Емет.

– Значи, няма нужда да ви убеждавам, че той е достоен млад мъж. Тъкмо му казвах в колата, че сега, след като вече е платил дълга си към обществото, целият живот е пред него.

– Спор няма.

Тримата мъже замълчаха за момент.

Надзирателят беше поживял в Средния запад вече близо година и от опита, който имаше със застояването пред хорските веранди, вече знаеше, че в този момент на разговора е много вероятно да те поканят вътре и да ти предложат някаква освежителна напитка и е по-добре да приемеш, независимо че те чакат три часа път, защото отказът може да обиди домакините. Но нито Емет, нито господин Рансъм показваха с нещо, че смятат да поканят надзирателя да се освежи.

– Е – каза Уилямс след кратко мълчание, – аз вече трябва да поемам обратно.

Емет и господин Рансъм благодариха още веднъж на надзирателя, ръкуваха се и го изпратиха с поглед, докато се качи в колата и потегли. Емет изчака надзирателят да се отдалечи на почти половин километър, кимна към седана и попита:

– На Обермайер е, нали?

– Да. Чака в кухнята.

– А Били?

– Заръчах на Сали да го доведе малко по-късно, за да можете вие двамата с Том да се разберете.

Емет кимна.

– Е, момчето ми, готов ли си да влезеш вътре?

– По-добре по-скоро, че да се свърши.

Завариха Том Обермайер да седи до малката кухненска маса. Беше се издокарал в риза с къси ръкави и вратовръзка. Дори да беше се издокарал и със сако, сигурно го е оставил в колата, защото не беше провесено на облегалката на стола. Когато Емет и господин Рансъм влязоха в кухнята, явно стреснаха банкера, защото той само с едно движение избута стола рязко назад, изправи се и протегна ръка.

– Здравей, Емет, здравей. Радвам се да те видя.

Емет стисна ръката на банкера, но не отговори.

Когато се огледа наоколо, Емет забеляза, че подът е измит, по плота няма нищо, в мивката няма мръсни чинии и всички шкафчета са затворени. Кухнята изглеждаше по-чиста от който и да е момент в спомените му.

– Е, хайде – подкани Обермайер, – нека поседнем.

Емет седна на стола срещу банкера. Господин Рансъм остана прав, опрял рамо на касата на вратата. На масата имаше дебела кафява папка, пълна с разни книжа, но беше оставена така, че банкерът да не може да я стигне, все едно не беше негова. Господин Обермайер се прокашля.

– Първо, Емет, искам да кажа, че ужасно съжалявам за баща ти. Той беше свестен човек, а и твърде млад, за да си отиде от някаква болест.

– Благодаря.

– Чувам, че си успял да се прибереш за погребението и че Валтер Еберщат е имал възможност да поседи при теб и да си поговорите за имота на баща ти.

– Така е – съгласи се Емет.

Банкерът кимна. В погледа му се четеше и съчувствие, и разбиране.

– Чудесно. В такъв случай предполагам, че Валтер ти е казал за новия заем извън ипотеката, който баща ти изтегли преди три години. Тогава той каза, че парите му трябва, за да обнови обо-

рудването си. Но подозирам, че голяма част от заема е отишла за изплащането на други стари дългове, защото единственото ново оборудване за фермата, което намерихме при огледа, е онзи трактор „Джон Дийр“ в обора. Но предполагам, че това няма нищо общо.

Емет и господин Рансъм явно бяха съгласни, че това няма нищо общо, защото и двамата изобщо не си направиха труда да отговорят.

– Опитвам се да кажа, че през последните няколко години реколтата далеч не беше толкова богата, колкото баща ти се надяваше. А и тази година, след смъртта на баща ти, изобщо няма да има реколта. Затова нямаме друг избор, освен да поискаме предсрочно погасяване на заема. Тази част от работата е доста неприятна, Емет, зная, но държа да разбереш, че за банката никак не беше лесно да вземе това решение.

– За теб вече явно никак не е трудно да вземаш такива решения, като се има предвид колко често се упражняваш – намеси се господин Рансъм.

Банкерът вдигна очи към Рансъм.

– Ед, знаеш, че това обвинение е несправедливо. Никоя банка не дава заеми с надеждата, че ще изиска погасяването им предварително. – Банкерът се обърна пак към Емет и заговори: – Характерно за договорите за заем е това, че получателят се задължава да изплаща редовно и навреме както лихвата, така и главницата. Но въпреки това, ако някой благонадежден клиент започне да изоставя с вноските, ние правим всякакви възможни отстъпки: удължаваме сроковете, забавяме принудителното събиране на вноските... Случаят с баща ти е много добър пример. Когато започна да забавя плащането на вноските, ние му дадохме още време. Когато легна болен, пак удължихме срока. Но понякога лошият късмет така се развива, че става непреодолим, колкото и време да му даваш.

Банкерът протегна ръка и положи длан върху кафявата папка, сякаш най-сетне призна, че е негова.

– Можехме да изземем имота и да го пуснем за продажба още преди месец, Емет. Имахме пълното право. Но не го напра-

вихме. Изчакахме, за да можеш, когато приключи престоят ти в Салина, да се върнеш тук и да спиш в собственото си легло. Искахме да можете с брат ти да огледате спокойно къщата и да се погрижите за личните си вещи. Дявол да го вземе, дори уредихме, при това за наша сметка, доставчиците на газ и електричество да не ви изключват.

– Това е много мило от ваша страна, наистина – отвърна Емет.

Господин Рансъм изръмжа недоволно.

– Но сега, след като вече си у дома – продължи банкерът, – може би за всички е най-добре да доведем тази работа докрай. Като разпоредители с имота на баща ти, ни е нужен подписът ти на няколко документа. И до две-три седмици, съжалявам, че трябва да го кажа, вие с брат ти трябва да се организирате и да се изнесете.

– Ако носите документите, които трябва да се подписват, ще ги подпиша.

Господин Обермайер извади от папката няколко документа. Обърна ги на обратно, така че Емет да може да ги чете, и започна да разлиства страница по страница и да обяснява кой раздел и подраздел за какво се отнасят, да превежда сложните думи и да посочва къде е необходим подпис и къде – инициали.

– Имате ли химикалка?

Обермайер му подаде своята химикалка. Емет се зае да подписва и да слага инициали на всички указани места, без да се зачита сериозно в книгата, и когато приключи, ги плъзна по масата към банкера.

– Това ли е?

– Има и още нещо – каза банкерът, след като прилежно прибра документите в папката си. – За онази кола в обора. Докато правехме рутинната инвентаризация на имота, не можахме да намерим нито талона за регистрацията, нито ключовете.

– Че за какво ви трябва?

– Вторият заем, който баща ти тегли, не беше гарантиран с конкретни земеделски машини, а с всякакво капиталово оборудване, закупено за фермата, и се опасявам, че това обхваща и личните превозни средства.

– Не, тази кола не я обхваща.

– Виж, Емет...

– Не я обхваща, защото това капиталово оборудване не е на баща ми. Мое е.

Господин Обермайер вдигна към Емет поглед, изпълнен колкото със скептицизъм, толкова и със съчувствие – две емоционални състояния, които според Емет нямаха място на едно и също лице по едно и също време. Емет извади портфейла от джоба си, извади регистрационния талон и го сложи на масата.

Банкерът го взе и го огледа.

– Виждам, че колата е на твое име, Емет, но ако баща ти я е купил за теб...

– Не е.

Банкерът потърси погледа на господин Рансъм за подкрепа. Но тъй като не я намери, се обърна отново към Емет.

– Две лета подред – обясни Емет – работих за господин Шулте, за да събера парите за тази кола. Ремонтирах обкови. Слагих керемиди. Изкърпвах веранди. Като се замисля, помагах и да монтират новите шкафчета във вашата кухня. Ако не ми вярвате, защо не попитате господин Шулте? Но каквото и да решите, няма и с пръст да пипнете тази кола.

Господин Обермайер се намръщи. Но когато Емет протегна ръка, за да си вземе талона, банкерът му го върна, без да се противи. И когато си взе папката и си тръгна, изобщо не се изненада, че нито Емет, нито господин Рансъм си направиха труда да го изпратят.

Когато банкерът си отиде, господин Рансъм излезе навън да чака Сали и Били и остави Емет да се разходи из къщата сам.

Също като кухнята дневната беше по-чиста и спретната от всякога – възглавничките стояха подредени и бухнали по ъглите на дивана, списанията лежах в спретната купчинка на масичката за кафе, а и капакът на писалището на баща му беше затворен. Горے, в стаята на Били, леглото беше оправено, а колекциите от капачки и птичи пера лежаха прилежно по лавиците си, а един от прозорците беше оставен отворен, за да се проветрява. В някоя

от стаите отсреща сигурно също имаше оставен отворен прозорец, защото течението беше достатъчно силно, за да задвижи бойните самолетчета над леглото на Били – няколко умалени модела на „Спитфайър“, „Уорхок“ и „Тъндърболт“.

Като ги видя, Емет се усмихна.

Той беше направил тези самолетчета, когато беше горе-долу на възрастта на Били. Майка му му подаряваше кутиите с модели през 1943 г., когато той и приятелите му постоянно си говореха само за битките и сраженията, които бушуваха в Европа и на Тихоокеанския фронт, за генерал Патън, който начело на Седма армия нахлул в Сицилия, за ескадрона „Черна овца“ на Папи Боингтън, който спляшил противника с полетите си над Соломоново море. Емет беше сглобил моделите на кухненската маса с прецизността на инженер. Беше изрисувал отличителните знаци и серийните номера по корпуса с четири миниатюрни шишенца емайлак и тънка четчица. Когато ги завърши, Емет ги подреди на писалището си в диагонална редица точно както биха ги подредили на палубата на самолетоносач.

Били беше запленил от тях още когато беше на четири. Понякога, когато се връщаше от училище, Емет заварваше Били, качен на стол пред писалището, да си говори сам, все едно че е военен пилот. И затова като изненада за шестия рожден ден на Били Емет и баща му окачиха самолетчетата на тавана над леглото му.

Емет продължи по коридора към стаята на баща си, която беше още един пример за безупречна чистота: леглото беше оправено, прахът по снимките и полиците беше почистен, пердетата – вдигнати и завързани с панделка. Емет отиде до един от прозорците да огледа земите на баща си. Въпреки че двамайсет години подред са били орани и засаждани, сега – само след един сезон без обработка – вече се виждаше неумолимото настъпление на природата: пелинът, кръстецът и великденчето си бяха извоювали място сред прерийните треви. Ако никой не ореше и не садеше още няколко години, никой нямаше да може да разбере дали някога тези земи са били обработвани.

Емет поклати глава.

„Лош късмет...“

Така го беше нарекъл господин Обермайер. Лош късмет, който толкова се е развилнял, че не може да се преодолее. И може би банкерът беше прав донякъде. Колкото до лошия късмет, да, бащата на Емет имаше в изобилие от него. Но Емет знаеше, че проблемът не е само в късмета. Имаше и друго: грешните решения; защото и такива имаше Чарли Уотсън, и то твърде много. Бащата на Емет беше пристигнал в Небраска от Бостън през 1933 г. заедно със съпругата си, с която наскоро се бяха оженили, и с идеалистичната си мечта да гледа земя. През следващите две десетилетия се беше опитвал да гледа жито, царевица, соя и дори люцерна, но на всяка крачка срещаше трудности: ако културата, която беше решил да отглежда през годината, се нуждаеше от много вода, наставаше суша за поне две години. Когато я сменяше с култура, на която ѝ трябва слънце, от запад прииждаха буреносни облаци. Природата е безпощадна, ще кажете. Тя не се интересува от плановете ни и е непредвидима. Но какво ще кажете за фермер, който на всеки две-три години сменя културите, които отглежда? Още когато беше малък, Емет знаеше, че такъв човек просто не знае какво прави.

Оттатък, зад обора, имаше една специална машина, внесена от Германия – комбайн за сорго. В един момент беше ясно, че е незаменима, но скоро стана безполезна и сега от години ръждясваше, защото баща му не беше проявил и капка здрав разум и не я продаде, когато реши да спре да отглежда сорго. Просто я остави на открито зад обора да я ваят дъждовете и снегът да я затрупва. Когато Емет беше на възрастта на Били и приятелите му идваха от съседните ферми да играят – а те бяха все момчета, така разпалени от войната, че биха се качили на всяка машинария, за да играят на танкисти, – никой не смееше да се докосне до комбайна, като че ли инстинктивно усещаша, че това е лоша поличба, че в това гигантско ръждясало туловище се крият останките от един провален живот, които трябва веднага да се разчистят, независимо дали ще е заради отношенията със съседите, или с цел самосъхранение.

И затова една вечер, когато Емет беше на петнайсет, а учебната година почти беше свършила, той отиде с колелото си до града, почука на вратата на господин Шулта и попита дали ще

го вземе на работа. Господин Шулте беше толкова изненадан от молбата на Емет, че го покани да седне на масата в трапезарията и нареди на домашните си да му донесат парче пай. А после попита Емет защо, за бога, момче, което е израснало във ферма, иска да забива пирони цяло лято.

Но Емет искаше да започне работа при него не защото господин Шулте беше добронамерен или защото живееше в една от най-хубавите къщи в града. Емет отиде при господин Шулте, защото беше убеден, че каквото и да става, един дърводелец винаги ще има работа. И няма значение колко добре строиш, къщите се скапват. Пантите увисват, дъските на пода започват да скърцат, сглобките на покрива се разхлабват. Достатъчно беше да се разходиш из къщата на семейство Уотсън, за да видиш как времето си взема полагащото му се от всеки един дом.

Понякога в летните нощи, когато небето се раздираше от гръмотевици или когато свистяха бурни ветрове, Емет чуваше как баща му се върти в леглото, измъчван от безсъние, и то никак не беше безпричинно: един фермер, който е ипотекирал имота си, не е много по-различен от самоубиеца, който върви, стиснал очи, по парапета на висок мост и запазва равновесие само благодарение на разперените си ръце. При този начин на живот разликата между изобилието и съсипията се измерва с няколко сантиметра дъжд или с няколко мразовити нощи.

А дърводелецът не се събужда посред нощ, обезпокоен от промените във времето. Той посреща крайностите на природата. Той приема с отворени обятия и снежната буря, и пороя, и бушуващото торнадо. Той се радва и на пропълзяването на плесента, и на нашествията на насекомите. Всичко това за него са естествените сили, които бавно, но неизбежно подкопават целостта на къщите – благодарение на тях основите стават паянтови, гредите загиват, а гипсът се напуква.

Емет не каза всичко това, когато господин Шулте го попита защо иска да стане дърводелец. Той само остави кротко вилицата си на масата и отвърна:

– Доколкото зная, господин Шулте, Йов е този със злощастните волове, а Ной е този с чука и пироните.

Господин Шулте се разсмя и още на мига нае Емет.

Ако това се беше случило в някоя от другите ферми в околността и някой друг първороден син се беше прибрал у дома с новината, че се е хванал на работа при дърводелеца, бащата щеше да даде на нехранимайкото да се разбере, и то така, че дълго да му държи влага. А после за всеки случай щеше да запали колата, да отиде до дома на дърводелеца и да му каже няколко думи, за да си има едно наум следващия път, когато реши да се меси във възпитанието на нечий син.

Но вечерта, когато Емет се прибра и каза на баща си, че си е намерил работа при господин Шулте, Чарли Уотсън не се ядоса. Изслуша го внимателно. Позамисли се малко, а после каза, че господин Шулте е свестен човек и че дърводелството е полезен занаят. А на сутринта на първия ден от лятната ваканция направи на Емет обилна закуска, зави му храна за обяд и го изпрати с благословия да си търси късмета с чужд занаят.

А може би и това беше едно от погрешните му решения.

— • —

Когато Емет се върна долу, той завари господин Рансъм да седи на стълбите на верандата, опрял лакти на коленете си, и все още да стиска шапката в ръка. Емет седна до него и двамата се загледаха в незасетите поля. В далечината, на около половин километър ясно се виждаше оградата, зад която се простираше фермата на стария Рансъм. Доколкото Емет си спомняше, Рансъм имаше над деветстотин глави добитък и поне осмина ратаи.

– Искам да ви благодаря, че приютихте Били – каза Емет.

– Това е най-малкото, което бихме могли да направим. Освен това можеш да си представиш колко е доволна Сали. До гуша ѝ е дошло да шета вкъщи, но грижите за братчето ти са друго нещо. Всички започнахме да се храним по-добре, откакто Били е при нас.

Емет се усмихна.

– Да, но за Били наистина беше много важно. А и на мен ми беше много по-леко, че е в дома ви.

Господин Рансъм кимна – приемаше благодарността на младия мъж. Помълча за малко и после каза:

– Надзирателят Уилямс изглежда добър човек.

– Наистина е добър човек.

– Не прилича на канзасец.

– Не е. Израснал е във Филадельфия.

Господин Рансъм пак започна да мачка шапката. Емет не можеше да не забележи, че нещо се мъти в главата на стария му съсед. И явно се чудеше как да го каже и дали да го каже. А може би чакаше подходящ момент да го каже. Но понякога се случва съдбата да подбере правилния момент. Както когато в далечината се вдигна облакът прах, предвестник на идването на дъщеря му.

– Емет – поде господин Рансъм, – Надзирател Уилямс беше прав: ти наистина плати дълга си, поне към обществото. Но този град е малък. Много по-малък от Филадельфия; не всеки в Моргън ще е готов да приеме положението така, както биха го приели във Филадельфия, и не всеки ще е толкова добронамерен като надзирателя Уилямс.

– За семейство Снайдър ли говорите?

– Да, Емет, за тях става въпрос, но не само за тях. Цялата околност е пълна с техни братовчеди. Имат съседи и семейни приятели. Имат си делови партньори и хора от тяхната енория. Всички знаем, че в каквито и каши да се е забърквал Джими Снайдър, всичките са по негова вина. Само за седемнайсет години успя да сътвори толкова поразии, колкото повечето хора не успяват да направят за цял живот. Но не смятам, че за братята му това ще има някакво значение. Особено след като загубиха Джо-младши във Войната. И ако просто недоволстваха, че са те осъдили само на осемнайсет месеца в Салина, направо побеснях – и с право, – че са те пуснали няколко месеца порано заради смъртта на баща ти. Много е вероятно да искат да те подложат на разрушителната сила на този гняв колкото могат повече и по-често. Затова, докато все още целият ти живот е пред теб... или по-точно, тъй като целият ти живот е пред теб, може би е по-добре да помислиш дали да не започнеш на чисто някъде другаде.

– Не е нужно да се тревожите за това – отвърна Емет. – До четирийсет и осем часа се надявам ние с Били да сме напуснали Небраска.

Господин Рансъм кимна.

– Тъй като баща ти не остави кой знае какво в наследство, ми се иска да ви дам нещо, на вас двамата, за да можете да започнете на чисто.

– Не мога да приема пари от вас, господин Рансъм. Достатъчно направихте за нас вече.

– Тогава го приеми като заем. Може да го изплатиш, когато се установите.

– Към момента семейство Уотсън и бездруго е затънало в дългове – отбеляза Емет.

Господин Рансъм се усмихна и кимна. После се изправи и сложи шапката на главата си точно когато старият пикап, който всички наричаха *Бети*, зави с ръмжене по алеята – Сали шофираше, а Били се взе на предната седалка. Още преди Сали да закове Бети с експлозия от пушек през ауспуха, Били вече беше отворил вратата и беше скочил на земята. Носеше брезентова раница, толкова голяма, че от раменете му беше провиснала чак до задницата на панталонките. Той се затича, подмина господин Рансъм, все едно го нямаше, и обви с ръце кръста на Емет. Емет се наведе и приклегна, за да може да прегърне Били.

Сали също вече вървеше към тях. Беше облечена в празнична рокля с ярки цветове, носеше тава и беше усмихната до ушите.

Господин Рансъм прие и усмивката, и шарената рокля съвсем философски.

– Охо, я виж кой е тук – каза той. – Били Уотсън, не го стискай толкова, ще го оставиш без въздух.

Емет се изправи и погали главичката на братчето си. После поздрави:

– Здравей, Сали.

И както винаги, когато беше притеснена, Сали се зае направо за работа.

– Къщата е почистена, леглата са оправени, има нов сапун в банята, оставила съм и масло, мляко и яйца в хладилника.

– Благодаря, Сали.

– Предложих двамата с Били да вечеряте у нас, но Били настояваше първата ви вечеря да е у дома. Но като се замислих, че ти едва сега пристигаши, реших да ви направя зеленчуци на фурна.

– Доста си се потрудила... нямаше нужда.

– Дали съм се потрудила, или не, няма значение. Взemi тавата. Няма нужда да правиш каквото и да е. Само я сложи във фурната на 180°C за четирийсет и пет минути. – Емет пое тавата, а Сали поклати глава. – Това май трябваше да го запиша.

– Мисля, че Емет може да запомни инструкциите – обади се господин Рансъм. – А ако забрави нещо, бъди сигурна, че Били помни.

– Слагаш я във фурната на 180°C, за четирийсет и пет минути – изрецитира Били.

Господин Рансъм каза на дъщеря си:

– Момчетата сигурно имат много да си говорят, а и ние имаме малко работа вкъщи.

– Ще вляза само за минутка, да се уверя, че...

– Сали – натърти господин Рансъм с тон, който не търпеше възражения.

Сали посочи с пръст към Били и се усмихна.

– И да слушаш, малкият!

Емет и Били изпратиха с поглед господин Рансъм и дъщеря му, докато се качваха в пикапите си и после, когато се отдалечаваха по пътя. После Били се обърна към Емет и го прегърна пак.

– Радвам се, че вече си у дома, Емет.

– И аз се радвам, че съм у дома, Били.

– Този път няма да трябва да се връщаш в Салина, нали, Емет.

– Не. Никога повече няма да се налага да се връщам в Салина. Ела.

Били пусна Емет и двамата братя влязоха в къщата. Отидоха първо до кухнята, Емет отвори хладилника и пхна тавата със зеленчуците на един от долните рафтове. На най-горния видя обещаните яйца, масло и мляко. Имаше и бутилка с домашен ябълков сок, както и едно бурканче с праскови в сироп.

– Искаш ли нещо за ядене.

– Не, благодаря, Емет. Сали ми направи сандвич с фъстъчено масло точно преди да дойдем тук.

– А малко мляко?

– О, да.

Докато Емет слагаше чашите за мляко на масата, Били свали раницата си и я постави на един стол. Откопча най-горния джоб и внимателно извади и разви едно пакетче, увито в алуминиево фолио. Оказа се, че в него има осем курабии. После сложи на масата две: една за себе си и една за Емет. След това зави останалите във фолиото, сложи ги в раницата си, закопча капака на джоба и се върна на мястото си.

– Каква е тази чудесна раница? – каза Емет.

– Истинска американска военна раница – отвърна Били. – Само че я наричат „неприкосновен резерв“, защото така и не е стигнала до фронта. Купих я от магазина на господин Гундерсон. Имам и фенерче от резерва, и компас, и часовник. – Били вдигна ръка да покаже часовника, който висеше свободно на китката му. – Има и секундарник.

След като похвали часовника, Емет си отхапа от курабията.

– Ммм! Вкусна е. Има и парченца шоколад, нали?

– Да. Сали ги направи.

– Ти помага ли ѝ?

– Да. Аз почистих купата.

– О, не се съмнявам.

– Сали всъщност ни изпече цяла тава, но господин Рансъм я сгълча, че се престарава. Затова тя му каза, че ни слага само четири, но всъщност тайничко сложи осем.

– Значи, сме късметлии.

– Е, малко повече, отколкото ако ни беше дала четири, но не чак толкова, че да получим цялата тава.

Емет се усмихна, надигна чашата си, за да отпие глътка мляко, и огледа брат си над ръба на чашата. Беше пораснал с два три сантиметра и косата му беше прилежно подстригана, както можеше да се очаква, че ще го подстрижат в дома на Рансъм, но иначе си беше същият – и телом, и духом. Когато заминаваше

за Салина, за Емет най-трудно беше да изостави Били и затова се радваше толкова, че почти не се е променил. И беше толкова щастлив, че стои с него на старата кухненска маса. А си личеше, че и Били е щастлив да стои тук с него.

– Добре ли приключи учебната година? – попита Емет и остави чашата с мляко на масата.

Били кимна.

– Имам сто и пет процента на теста по география?

– Сто и пет ли? Как така?

– Това в повечето случаи е невъзможно – обясни Били. – Обикновено не можеш да се докопаш до повече от сто процента от каквото и да било; сто е максимумът.

– А тогава ти как успя да изкопчиш още пет процента от госпожа Купър?

– Имаше въпрос с допълнителни точки.

– Какъв беше въпросът?

Били цитира въпроса по памет:

– „Коя е най-високата сграда в света?“

– И какво, ти знаеше ли отговора?

– Знаех го.

...

– А няма ли да ми го кажеш?

Били поклати глава.

– Това би било подсказване, трябва да го научиш сам.

– Така си е.

След като помълчаха малко, Емет осъзна, че се взира в млякото си. Ето че сега той беше този, който имаше нещо научено. Той беше този, който се чудеше как, дали и кога да го каже.

– Били – започна той, – не зная какво ти е казал господин Рансъм, но няма да можем да живеем тук повече.

– Зная. Защото ще ни погасяват принудително.

– Така е. Знаеш ли какво означава това?

– Означава, че нашата къща вече не е наша, а на „Спестявания и заеми“.

– Точно така. И нищо че ни вземат къщата, можем да останем в Моргън. Можем известно време да живеем у семейство

Рансъм, аз мога да се върна на работа при господин Шулте, като дойде есента, ти можеше да се върнеш в училище и след известно време сигурно ще можем да си позволим да си купим друга къща. Но напоследък си мисля, че може би сега е подходящият момент ние с теб да опитаме нещо ново.

Емет дълго беше обмислял как да го формулира, защото се притесняваше, че идеята да напуснат Моргън може да разстрои Били, особено сега – толкова скоро след смъртта на баща им. Но Били изобщо не изглеждаше разстроен.

– И аз точно това си мислех, Емет.

– Наистина ли?

Били закима енергично, сякаш нямаше търпение да приключат с този въпрос.

– След като татко си отиде, а къщата ни ще я погасяват, няма за какво да оставаме в Моргън. Може да си съберем багажа и да заминем за Калифорния.

– Явно сме на едно мнение по въпроса – каза Емет с усмивка, – само дето аз мисля, че трябва да заминем за Тексас.

Били категорично поклати глава.

– А, не, не можем да заминем за Тексас.

– Защо?

– Защото трябва да заминем за Калифорния.

Емет понечи да отвърне нещо, Били вече беше скочил от стола си и беше отишъл до раницата си. Този път разкопча предния джоб, извади малък кафяв плик и се върна на мястото си. Докато внимателно размотаваше червената нишка, която държеше капачето на плика на мястото му, Били започна да обяснява:

– След погребението на татко, когато ти се върна в Салина, господин Рансъм ни изпрати със Сали в къщата, да търсим важни документи. В най-долното чекмедже на писалището на татко намерихме метална кутия. Не беше заключена, но беше от онези кутии, които би могъл да заключиш, стига да искаш. И вътре имаше важни документи точно както господин Рансъм очакваше, такива... да речем, удостоверенията ни за раждане, удостоверението за брак на мама и татко. Но на дъното на кутията, най-отдолу, намерих тези неща.

Били обърна отворения плик и от него на масата се плъзнаха девет пощенски картички. Само като видя как изглеждат, Емет разбра, че не са нито съвсем стари, нито съвсем нови. Някои от тях бяха с фотографии, други с рисунки, но всичките бяха цветни. Най-горната картичка от купчинката беше снимка на хотел „Уелш Мотър Корт“ в Огалала, Небраска – модерно здание с бели беседки и растения край алеите, както и пилон, на който се вееше американското знаме.

– Това са пощенски картички – каза Били. – За нас двамата. От мама.

Емет се изненада. Бяха минали близо осем години, откакто майка им ги беше сложила да спят, беше ги завила и целунала за лека нощ и след това бе излязла през вратата и те повече не чува и дума от нея. Не се обаждаше по телефона. Не пишеше писма. Не пращаше красиво опаковани пакетчета, които да пристигат точно преди Коледа. Не бяха чували дори и клюки за нея – неща, които някой дочул от друг, а той от трети. Или поне Емет беше преценил, че така стоят нещата. Досега.

Емет взе картичката с мотела и я обърна да погледне какво пише отзад. И точно както беше казал Били, картичката беше адресирана до тях двамата и беше написана с елегантния почерк на майка им. И както на всички картички, текстът беше сбит в няколко реда. Общият смисъл на няколкото изречения беше, че вече ѝ било много мъчно за тях, нищо че я е нямало само един ден. Емет взе друга картичка от купчината. В горния ляв ъгъл имаше каубой, яхнал кон. Ласото, което беше развъртял, стигаше чак до предния план и изписваше: „Поздрави от Ролинс, Уайоминг, най-модерния град в Равнините.“ Емет обърна картичката. Имаше всичко на всичко шест изречения, като едното се беше проточило и се виеше покрай долния десен ъгъл; в тях майка им обясняваше как, макар че все още не била виждала каубой с ласо в Ролинс, вече се била наситила да гледа крави. И накрая отново завършваше с това колко ги обича и двамата и колко ѝ е мъчно за тях.

Емет прегледа и другите картички на масата, като внимателно запомняше имената на различните градове, мотелите и рес-

торантите, забележителностите и туристическите обекти, и му направи впечатление, че всички картинки, с изключение на една, обещаваха безоблачни, лазурни небеса.

И понеже ясно съзнаваше, че брат му го наблюдава, Емет внимаваше изражението на лицето му изобщо да не се променя. Но чувствата, които бушуваха в душата му, можеха да се обобщят с една дума: *презрение*. Презрение към баща им. Той сигурно е дебнел пощата и е криел картичките. Няма значение колко е бил ядосан на жена си, нищо не му е давало правото да крие картичките ѝ от синовете си, още повече от Емет, който по това време беше достатъчно голям и можеше да ги прочете и без помощ. Но това жегване, което Емет усети, трая съвсем малко – не повече от минута. Защото съзнаваше, че баща му е постъпил по единствения възможен разумен начин. В крайна сметка от няколко изречения, написани на гърба на пощенски картички, получавани от дъжд на вятър, от жена, която е изоставила синовете си, нямаше как да излезе нещо кой знае колко хубаво.

Емет остави картичката от Ролинс на масата.

Спомняш ли си как ни напусна мама на пети юли?

– Да, спомням си.

– И през следващите девет дни ни е писала и пращала картички всеки ден.

Емет взе пак картичката от Огалала и погледна отново надписа точно над частта, която майка им беше изписала: „Мили мои Емет и Били...“, но там нямаше дата.

– Мама не е писала дати, но по пощенските клейма се разбира откога са. – Били взе картичката от Огалала от ръцете на Емет, подреди всички картички на масата с гърбовете нагоре и занарежда, като посочваше с пръст печатите. – Пети юли. Шести юли. Няма седми юли, но има две от осми юли. Това е, защото през 1946 г. седми юли се е падал в неделя, а пощенските станции не работят в неделя и затова е трябвало да изпрати и двете картички в понеделник. Но я погледни това...

Били отиде отново до раницата и извади от предния джоб нещо, което приличаше на листовка. Разгъна го и го постави на масата. Оказа се пътна карта *Филипс 66* на Съединените щати.

През средата на картата, от единия край до другия, Били беше очертал едно от шосетата с черно мастило. В западната половина пък беше оградил девет града по пътя.

– Това е магистрала „Линкълн“ – обясни Били и проследи с пръст черната линия. – Направена е през 1912 г., името ѝ е израз на почит към президента Ейбрахам Линкълн и е първото шосе, което преминава през цялата страна: от единия край на Америка чак до другия. – Били сложи пръстчето си на брега на Атлантическия океан и го плъзна на запад. – Започва от Таймс Скуеър в Ню Йорк, дълга е цели пет хиляди четиристотин петдесет и шест километра, и свършва в парк „Линкълн“ в Сан Франциско. И минава точно през Сентръл Сити, само на четирийсет километра от нашата къща. Били спря, вдигна пръст от картата, за да се види черната звездичка, с която беше отбелязал тяхната къща. – И ето къде е отишла мама, когато ни е напуснала на пети юли...

Били вземаше една по една картичките от масата и ги подреждаше по картата, покрай магистралата, в западна посока, като внимателно наместваше всяка под съответния град:

Огалала
Шайен
Ролинс
Рок Спрингс
Солт Лейк Сити
Или
Рино
Сакраменто.

И така до последната картичка, на която се виждаше голяма постройка в класически стил, която се издигаше над някакъв фонтан в някакъв парк в Сан Франциско.

Били въздъхна, доволен от това, че е подредил така прецизно картичките в правилната последователност. Но за Емет тази композиция създаваше някак неприятното усещане, че те двамата надничат в нечия чужда лична кореспонденция, че гледат нещо, което не би трябвало да гледат.

– Били – каза след малко Емет, – не съм съвсем сигурен, че трябва да ходим в Калифорния...

– Трябва да отидем в Калифорния, Емет, нима не виждаш? Затова ни е пращала картичките, за да можем да я последваме.

– Но от осем години не е изпращала картички.

– Защото на тринайсети юли е приключила с пътешествието. От нас се иска само да тръгнем по магистрала „Линкълн“, да стигнем до Сан Франциско и там ще я намерим.

Инстинктивният порив на Емет беше да каже на брат си нещо разумно и обезкуражаващо. Нещо от рода на това, че майка им може и да не се е спряла в Сан Франциско, че няма причини да не продължи да пътува след това и най-вероятно точно това е направила, че макар да е мислила за синовете си през тези първи девет дни, по всичко личи, че след това изобщо не се е сещала за тях. Но накрая каза само, че дори и да се е установила в Сан Франциско, на практика е невъзможно да я намерят там.

Били кимна замислено, изглеждаше така, сякаш отдавна вече беше обмислил и разрешил този въпрос.

– Помниш ли как ми разказваше колко много мама обичала фойерверките, че ни завела всички чак до Сиуърд на Четвърти юли, само и само да видим зарята?

Емет не помнеше да е разказвал тази случка на брат си, а и предвид всички обстоятелства, не можеше да си представи защо би му хрумнало да му я разказва. Но не можеше да отрече, че беше точно така. Били протегна ръка, взе последната картичка – онази с красивата сграда до фонтана, – обърна я и плъзна пръста си по красивия надпис с почерка на майка им:

„Това е Палатата на Почетния легион в парка „Линкълн“ в Сан Франциско и тук всяка година на Четвърти юли има разкошна заря, най-голямата заря в цяла Калифорния!“

Били вдигна очи и погледна брат си.

– Няма къде другаде да е отишла, Емет. Ще я намерим там, на зарята, пред Палатата на Почетния легион на Четвърти юли. Там ще я намерим.

– О, Били... – започна Емет.

Но Били, който вече долавяше скептичните нотки в гласа на брат си, заклати непоколебимо глава. После се наведе над картата и проследи с пръст маршрута на майка им.